

ANAKSİMANDROS KİMDİR?

"Sonsuzluğun ve Evrimin İlk Mimarı"

M.Ö. 610 - 546 yılları arasında Milet'te yaşamış olan **Anaksimandros**, Thales'in öğrencisi ve ardılıdır. Felsefe tarihinde düşüncelerini bir kitap halinde yazan (Doğa Üzerine) ilk filozof olarak bilinir. Sadece hocasının izinden gitmemiş, evrenin kökenine dair çok daha soyut ve kapsamlı bir teori geliştirmiştir.

Arkhe: Sınırsız Olan "Apeiron"

Hocası Thales'in "su" ilkesini yetersiz bulan Anaksimandros, evrenin temelindeki ana madde-
nin (*Arkhe*) sınırlı bir nesne olamayacağını savundu. Ona göre, eğer her şey sudan gelseydi,
ateşin çoktan sönmeye başlamesi gerekirdi. Bu nedenle arkhe; yaşlanmayan, tükenmeyen, belirsiz ve
sonsuz bir yapı olan **Apeiron** (Sınırsızlık) olmalıydı. Her şey ondan doğar ve yine ona dö-
nerdi.

Evrin Düşüncesinin İlk Tohumları

Anaksimandros, insanın kökenine dair şaşırtıcı bir öngöründe bulunmuştur. İnsanın uzun bir
çocukluk dönemi geçirmesi nedeniyle, ilk insanların bugünkü halleriyle hayatta kalamayaca-
ğını fark etti. Ona göre ilk canlılar balıkların içinde, ıslaklıkta oluşmuş ve karaya çıktıklarında
kabuklarını dökerek bugünkü hallerine evrilmişlerdir. Bu, tarihteki ilk evrimsel yaklaşımdır.

Evrendeki Adalet ve Denge

Evrenin işleyişini ahlaki bir düzene benzetti. Zıt kutupların (sıcak-soğuk, ıslak-kuru) birbirine
üstünlük kurmaya çalışmasını bir "haksızlık" olarak gördü. Mevsimlerin ve doğa olaylarının
döngüsü, bu zıtların birbirine ödediği birer bedeldi. Bu düşünceyle, doğa yasalarını toplumsal
adalet kavramıyla birleştiren ilk kişi oldu.

Bilimsel Araçlar ve Haritacılık

Anaksimandros, sadece düşünmekle kalmadı, bilgiyi somutlaştırdı. Güneşin konumunu ve
zamanı ölçmeye yarayan **Gnomon**'u (Güneş Saati) Yunan dünyasına tanıttı. Ayrıca, yeryü-
zünü ve denizleri kapsayan **ilk dünya haritasını** çizen kişi olarak coğrafya biliminin temel-
lerini attı. Gökyüzünü ise yerin etrafında dönen devasa çemberler olarak tasarladı.

Boşlukta Duran Dünya

Geleneksel inanışın aksine, dünyanın bir suyun üzerinde yüzdüğüne veya dev omuzlarda
durduğuna inanmadı. Dünyanın evrenin merkezinde, hiçbir yere dayanmadan, her yöne eşit
uzaklıkta olduğu için **boşlukta dengede durduğunu** savundu. Bu radikal fikir, astronomi
tarihindeki en büyük sıçramalardan biri olarak kabul edilir.